

μανδάτορ

Παρασκευή, 11 Μαΐου 2012
8:00 πμ

Αγγελιαφόρος

μανδάτωρ ο· μαντάτωρ· γεν. εν. μανδατόρου, αλλά και μανδάτορος κατά το πραιίτωρος. Αγγελιοφόρος κατά τους Βυζαντινούς.

Ο mandator (μανδάτορ) κατά την έννοια του Ρωμαϊκοῦ Δικαίου είναι ο εντολεύς ο εξουσιοδοτῶν και όχι ο εξουσιοδοτούμενος ή ο μεταφορέας, διακομιστής της εντολής (mandatus = απεσταλεμένος ή mandatarius). (Θηλυκό mandatrix = η εντολεύς).

mandātōr, ōris, m. (mando),
¶ 1 celui qui donne commission de faire qqch, mandant, commettant : GAI. Inst. 1, 17; DIG. 3, 2, 20 ¶ 2 celui qui aposte un délateur : SUET. Tit. 8; DIG. 49, 14, 2 ¶ 3 celui qui crédite un emprunt à qqn : DIG. 17, 1, 59.

Dictionnaire Gaffiot latin-français (1934)

Εγκυκλοπαιδικά

1) Κατώτερος αξιωματούχος του Βυζαντινού Κράτους με καθήκοντα αγγελιοφόρου, κ.ά.· αυτός που φέρνει μια είδηση, **μαντατοφόρος**:

πολλάκις ψέματα φέρνει δεινός μαντάτωρ

(Ριμάδα του Βελισσαρίου ρ 536).

2) Πληροφοριοδότης:

Περί μηνυτών, ήγουν εκείνοι οπού δείχνουν, και περί μανδάτορος

(Βακτ. αρχιερ. 170).

Σε κάθε τάγμα κατά τον 10ο αιώνα υπηρετούσαν 2 μανδάτορες,

[<λατ. mandator. Η λ. τον 6. αι.· βλ. και ODB]

Με τη έννοια πληροφοριοδότης αναφέρει η Π. Δέλτα στο "Τρελλαντώνης" τη λέξη **μαντατούρης** ήγουν προδότης, καρφί, μαρτυριάρης.

μαντατούρης ο.

Κατήγορος, συκοφάντης:

μη πορευτείς μαντατούρης εις το λαό σου (Πεντ. Λευιτ. XIX 16).

[<ιταλ. mandatore. Η λ. στο Du Cange (λ. μανδάτον· πβ. και λ. -τάρης στο Βλάχ.) και σήμ. λαϊκ. (Κριαρ.)]

Επιτομή Λεξικού Κριαρά

Ετυμολογία

από το Λατ mando εγχειρίζω, επιφορτίζω, εξουσιοδοτώ, στέλλω

Από το DARE δαδί και MANUS χέρι.

άρα

mandatum = αυτό που δώσαμε στο χέρι κάποιου, του εγχειρίσαμε, το απεσταλμένο, το μήνυμα, η εντολή.

πληθ μαντάτα πβλ :

"ήκουσες τα μαντάτα που ο κύρης σου μ' εξόρισε της ερημιάς τη στράτα;"

ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ - ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

ΠΡΟΣΟΧΗ το ΕΓΧΕΙΡΙΖΩ χρησιμοποιείται πολλές φορές λανθασμένα αντί του χειρουργώ. Το έγγραφο εγχειρίζεται και ο ασθενής χειρουργείται από τον χειρουργό (όχι χειρούργο) στο χειρουργείο.

Παροιμίες

Ειδες χέρι στο βυζι;
Δέξου μουνί **μαντάτα** !

Αναφορές

Μανδατορες

Οι ταῖς βασιλικαῖς διατάξεις ταχύτατα διακινούμενοι, ut definiuntur in Glossis Basilic. Labbeanis, verbo, **ἡμερόδρομοι**. Gloss. Græc. Lat. : "*Εγχειριστής, Mandator, Έντελλόμενος, Mandator.*" Lexic. Gr. MS. Reg. Cod. 2062 : "*Πευθήν, ὁ μανδάτωρ... οἱ γὰρ μανδάτορες ποιοῦσι τὰ μηνύματα ἔντε τοῖς δικαστηρίοις, καὶ τοῖς ἐν αὐτοῖς δικαζομένοις.*" Glossæ. Basilic. : "*Μανδάτορες, οἱ τὰ μανδάτα ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς στρατιῶτας ὀξέως διακομίζοντες.*" Totidem habentur apud Leonem, in Tacticis Constit. 4. § 16. cui Militare est officium, de quo eodem cap. 4. § 6. 35.

du Cange, et al., Glossarium mediae et infimae latinitatis, éd. augm., Niort : L. Favre, 1883–1887, t. 5, col. 211c.

μανδάτον

*λέγουν "οἱ Τοῦρκοι ἐσέβησαν εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν,
καὶ τρέχουν καὶ κουρσεύουν τὴν πεζοὶ καὶ καβαλλάροι,
τὴν πόλιν τὴν θεόκτιστον, καὶ τίς γὰρ τὸ πιστεύσει;
ἐγὼ ἀπιστῶ το, φίλε μου, τὸ δολερὸν μανδάτον."*

ΘΡΗΝΟΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ 9429.145 [183]

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Λέων Καρύκης - Γεώργιος Τσοκόπουλος (Ο ΜΑΝΔΑΤΩΡ ΤΟΥ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΟΣ)

Pasted from <<http://arkoleon.blogspot.com/2010/06/blog-post.html>>

9429

Τίτλος: Medieval Greek texts
Συγγραφέας: Charles Antoine Gidel
Εκδότης: ASHER
Έτος: 1870

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ: 17/3/2014 ... ΑΡΗΣ ΣΤΟΥΓΙΑΝΝΙΔΗΣ.